

herman de vries
hommage
aan de
bangert
(108 kisten appelen)

16 januari t/m 26 maart 2000

de expositie wordt zondag 16 januari
om 16.30 uur geopend door cees de boer

KUNSTENAARS
VERENIGING
HOORN
en omstreken
de Boterhal

open: dinsdag t/m zondag van 14.00 tot 17.00 uur
De Boterhal, Kerkplein 39, 1621 CZ HOORN, tel. 0229 217249

Toen ik bij galerie Art Affairs in Amsterdam voor het eerst kennismaakte met de kunst van herman de vries, was ik meteen verkocht. Als doorgewinterd galeriebezoeker laat ik me niet snel overrompelen door kunst

ontmoet. In Eschenau, waar hij woont met zijn muze susanne, in de nabijheid van het schitterende natuurgebied Steigerwald, kom je een man tegen die je welkom heet en je gelijk een goed gevoel geeft. Een man die

de natuur als pure poëzie

gert elzinga

die anders is. Maar op die ene gedenkwaardige zaterdag werd ik echt aangenaam verrast

openstaat. Die betrokken is. Die zich erudiet toont. Die gedreven is. Die zichtbaar geniet van

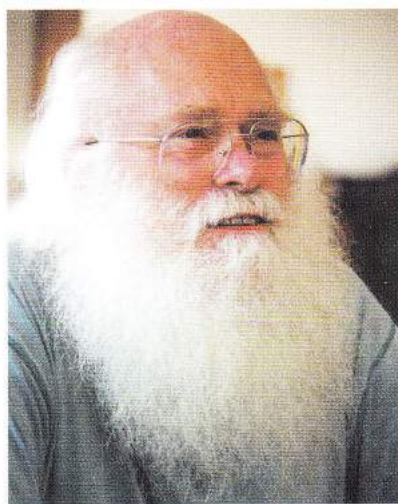
'an afternoon under the cherry tree' 1989, 70 x 102 cm

en stond ik langer dan normaal stil bij het werk.

Al bij deze eerste kennismaking zag ik dat het kunst is die uit elk kader en elke lijst stapt. Niet door woestheid, uitbundigheid of agressiviteit. Nee, juist door zijn liefde, eenvoud, ingetogenheid en eerlijkheid. Het zijn blaadjes, takjes, grassprietjes. Het zijn gelijkmatige vlakken van op papier uitgewreven aarde. Het is de natuur tot kunst verklaard. Het is pure poëzie.

Waarom spreekt dit werk mij aan? Ik hou van kunst die geen kunstje is. Van echt, natuurlijk en oorspronkelijk. Dat is het werk van herman de vries. En dat is herman de vries zelf ook. In 1999 heb ik hem twee keer

het leven. Die net zo lief, eenvoudig, ingetogen, eerlijk en

herman de vries, 1999 (foto: gert elzinga)

echt is als zijn werk.

In oktober was ik er met mijn zoon Dylan. Daar zat een

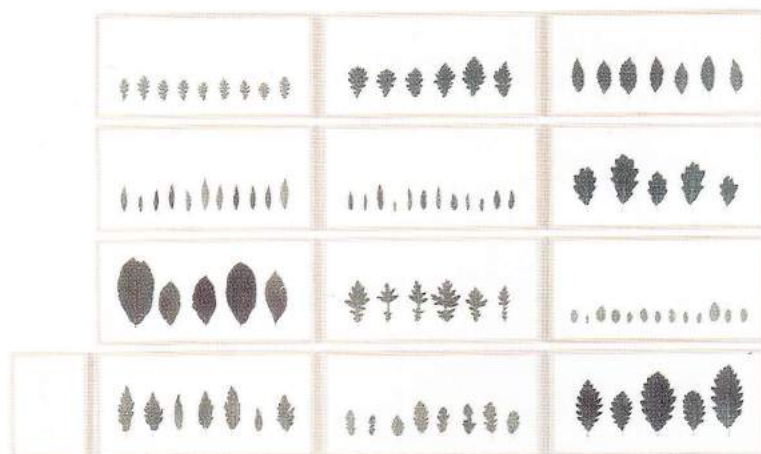
jongen van 15 tegenover een man van 68. Maar dat leeftijdsverschil viel niet op. Het ging over geestbewegende planten, geneeskrachtige kruiden, leven en dood, kunst en natuur... En herman was de rust zelve. Hij stelde zich exact op de juiste golflengte in, terwijl Dylan de ene vraag na de andere op hem afvuurde. Zo deed herman zich aan mij voor: oud en wijs, maar ook wonderbaarlijk jong en geestdriftig. Zonder overdrijven een persoon die een onuitwisbare indruk bij je achterlaat.

Ik was er inmiddels achtergekomen dat herman ooit, begin jaren '50, op de Rijkstuinbouwschool in Hoorn had gezeten. Dus was de vraag: is het niet leuk om nog eens 50 jaar later in diezelfde plaats zijn kunstwerken tentoon te stellen? "Ik vind het een voortreffelijk idee", reageerde Cees de Boer van galerie Art Affairs enthousiast. Het bestuur van de Boterhal zag er direct een mooie openingstentoonstelling in voor het nieuwe millennium en stelde een expositie voor van maar liefst 10 weken lang.

Dus dat hebben we gedaan en daar kunt u nu van genieten. Zeer verheugend is, dat de expositie herman heeft geïnspireerd tot het maken van een indrukwekkend nieuw kunstwerk: *hommage aan de bangert, 108 kisten appelen*. Waar komt de titel vandaan? Bij tuinders aan de Bangert in Zwaag heeft hij stage gelopen toen hij op Rijkstuinbouwschool zat. Met deze unieke installatie, mogelijk gemaakt door veilingbedrijf Fruitmasters in samenwerking met Deen Supermarkten, verheugt hij de herinnering aan de mooie tijd die hij daar heeft beleefd. En niet in de laatste plaats geeft hij hiermee op bijzondere wijze uitdrukking aan zijn grote liefde voor de natuur.

In het februarinummer van Villa d'Arte wordt een reportage gewijd aan herman de vries.

er is een foto van herman de vries die door zijn bijschrift een centrale plaats inneemt in het oeuvre van de kunstenaar: de vries staat, met de armen uitgespreid, in het bos bij zijn woonplaats eschenau (beieren). het bijschrift luidt: 'herman de vries in zijn 200 km² grote atelier'. van dit werk bestaat een variant: de vries staat aan een bosrand, in een dik pak sneeuw, spiernaakt, de armen extatisch uitgespreid. in deze opname is hij een klein rossig figuurtje in het wit - dit doet denken aan zijn, door zen en

detail uit 'quercus' 1992 (28+1 deel)
totaal 156 x 579 cm

collectie: kunsthau sammlung centre
pasquart, biel / bienne, zwitserland

over herman de vries

cees de boer

zero geïnspireerde witte boeken van ca. 1960 - en het bijschrift bij dit wintertaferel is: 'the poet in his poetry'.

deze kunstenaar weet aan de natuur en aan de wereld om hem heen, op een unieke wijze poëzie te ontlokken. in een gedicht uit 1972 heeft de vries het als volgt geformuleerd:

my poetry is the world
i write it every day
i rewrite it every day
i see it every day
i read it every day
i eat it every day
i sleep it every day

the world is my chance
it changes me every day
my chance is my poetry

voor herman de vries hangt de wereld niet van toeval aan elkaar; voor hem is de wereld, en vooral de natuur in al haar verschijningsvormen, één groot gedicht.

herman de vries werd in 1931 in alkmaar geboren, en zijn leertijd aan de toenmalige rijkstuinbouwschool in hoorn (1950-1951) was een logisch

vervolg op de liefde voor de natuur die hij al jong van zijn ouders had meegekregen. het werk, of beter gezegd de geurende natuursculptuur 'hommage aan de bangert (108 kisten appels)' die in deze tentoonstelling te zien is, is door de vries bedoeld als beeld voor zijn beste herinneringen

de wereld is mijn poëzie
ik schrijf het elke dag
ik herschrijf het elke dag
ik zie het elke dag
ik lees het elke dag
ik eet het elke dag
ik slaap het elke dag

de wereld is mijn kans
het verandert mij elke dag
mijn kans is mijn poëzie

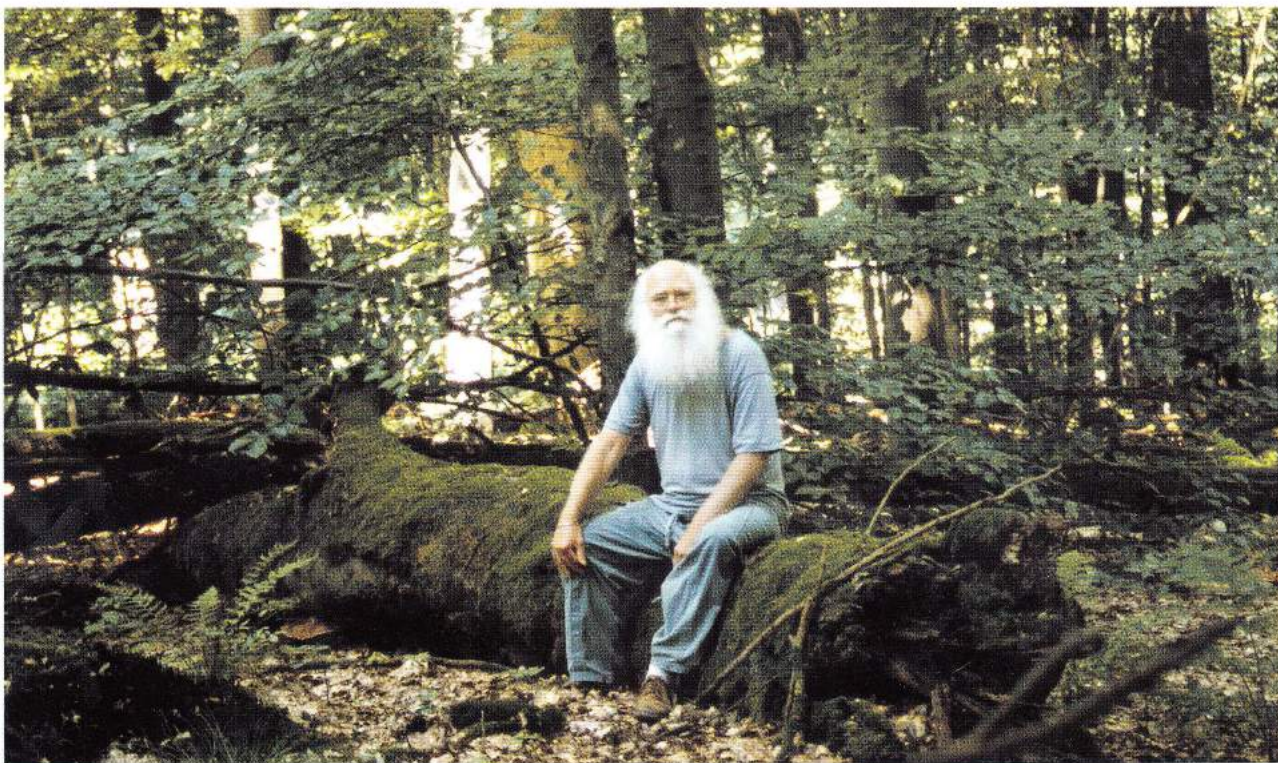
aan deze periode.

na een periode als landarbeider in frankrijk en een aantal jaren van werken aan het instituut voor biologisch onderzoek van de natuur in arnhem, neemt hij in 1967 afscheid van een geregeld maatschappelijk leven, kiest voor het kunstenaarschap, gaat reizen, vooral in azië en noord-

afrika, en vestigt zich in 1970 in het zuidduitse eschenau, aan de rand van het steigerwald. dit bos is een uitloper van een van de laatste echt oude, grote wouden in europa. daar, in zijn atelier, dat doorsneden wordt door beken en rotsruggen, raapt hij zijn werken op.

voorbeelden daarvan zijn de zogenoemde 'parts' die als het ware een nooit eindigende reeks van haiku's vormen. in een haiku vinden we in zeven-tien ideogrammen veelal een sobere natuurobservatie die, door verwijzingen naar het vluchtige en significante moment, sterk geladen is. ook de 'parts' van de vries kunnen observaties van de natuur genoemd worden: minimaal - enkele grashalmen die elkaar kruisen, of maximaal - een dik pakket bladeren van onder een eik. kenmerkend is dat deze werken geen composities van herman de vries zelf zijn. voor deze kunstenaar geldt: natuur is kunst! zijn 'parts' zijn aantekeningen op A4 formaat, die als het ware door de natuur zelf gemaakt zijn. de vries grijpt zo min mogelijk in, raapt zijn observatie op en laat deze zien - als een (on)partijdige getuige.

ook op zijn reizen raapte hij

herman de vries in het oudste beukenbos van europa, gelegen in het steigerwald te beieren. (foto: gert elzinga)

vele werken op: daarvan getuigt de in deze tentoonstelling voor het eerst getoonde bodeminstallatie 'natural relations'. dit werk is onderdeel van een groot project met dezelfde naam dat hij in de jaren 1982-1989 tijdens zijn reizen heeft uitgevoerd. het gaat om een onderzoek naar geestbewegende en geneeskrachtige planten, hun cultuurhistorische betekenis, de rituelen en de mythen die rond hun krachten zijn ontstaan. in een indrukwekkend compendium heeft de vries dit onderzoek gepubliceerd. hoewel biologisch-wetenschappelijk van opzet, heeft dit project dezelfde filosofische en artistieke intenties als het gedicht 'de wereld is mijn poëzie': de krachten van deze planten maken van oudsher deel uit van de menselijke existentie. hun gebruik was geritualiseerd (bijvoorbeeld door sjamanen) en

dit betekende dat kennis van en controle op hun gebruik samenvielen. eigenlijk zegt herman de vries dus: het is absurd om hun geestbewegende en geneeskrachtige eigenschappen te criminaliseren! we zouden ons eerder die oude tradities - die 'natuurlijke relaties' - die wij collectief vergeten hebben, moeten proberen te herinneren!

in 1975 verklaarde de vries, tijdens een reis door laos, door middel van een affiche de hoofdstad luang prabang, samen met haar bewoners en haar hele omgeving, tot kunstwerk, beter gezegd, tot poëtische werkelijkheid, tot werkelijke poëzie. een werk uit 1974 is 'to be all ways to be' - een slang van woorden die in zijn eigen staart bijt en dus, zoals wanneer een mantra als leidraad voor meditatie wordt genomen, eeuwig voortgaat: to be all ways to be all ways to

be.... alle wegen van het zijn, zijn zijn; alle levensvormen zijn, ten opzichte van het zijn, evenwaardig. dit toont herman de vries ook in zijn manier van schrijven: nooit met hoofdletters, omdat alle hiërarchie illusie is. ten opzichte van natuur en werkelijkheid is de vries wat tegenwoordig wel wordt aangeduid als een systeemdenker: de natuur, onze leefwereld is een geheel van samenhangen, van relaties, van verbindingen, dat beweegt volgens de beginselen der communicatie. 'eppur se muove!' - en toch beweegt zij! zei gallilei over ons zonnestelsel. maar hij zag dit als een klok, die onderdeel was van een nog grotere klok - zo niet herman de vries. deze kunstenaar communiceert door ons vanuit zijn herinnering en over 108 kisten met geurende appels heen, toe te roepen: joy - vreugde!

Fruitmasters is een vooraanstaand Nederlands veilingbedrijf, waarvan het hoofdkantoor is gevestigd in Geldermalsen. Alle activiteiten staan in het teken van het leveren van een topproduct. De dienstverlening strekt zich uit over de totale keten, van teler tot consument. Omdat Fruitmasters uitsluitend werkt met kwaliteitsfruit is een aantrekkelijke en herkenbare presentatie van groot belang. Om dit te onderstrepen, is Fruitmasters, in samenwerking met Deen Supermarkten, sponsor van de expositie *hommage aan de bangert* van herman de vries in de Boterhal te Hoorn. Dat de 108 kisten appels die wij hiertoe hebben geleverd nu bij wijze van installatie en als 'geursculptuur' samen een kunstwerk vormen, stemt ons tot grote tevredenheid en vinden wij getuigen van een originele visie.

